

JAK ZACHOWAC SIĘ W RAZIE ZATRZYMANIA

Ostatnio wprowadzone przepisy dotyczące stanu wojennego niczego zasadniczo nie zmieniły w sytuacji w jakiej znajduje się człowiek zatrzymany przez MO. Przepisy postępowania karnego pozwalają organom MO zatrzymać na czas do 48 godzin osobę, co do której istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła przestępstwo, a jednocześnie zachodzi obawa, że osoba ta ukryje się lub zatrze ślady przestępstwa. Zatrzymanie bez zachowania tych warunków jest bezprawne. Funkcjonariusz MO zatrzymujący kogokolwiek bez uzasadnionej przyczyny, bądź na czas dłuższy - popełnia przestępstwo, którego ścigania należy się każdorazowo domagać, składając odpowiedni pisemny wniosek w prokuraturze. Podobnie należy postąpić w razie pobicia przez MO przy czym natychmiast po wyjściu na wolność trzeba udać się do lekarza w celu dokonania obdukcji. W prokuraturze należy złożyć kopię zaświadczenia lekarskiego, a oryginał starannie zachowywać. W razie pobicia należy również pokazać jego ślady kilku osobom, których zeznania mogą być później potrzebne. Należy zgłaszać o przypadkach podobnych nadużyć biuram parafialnym.

Zatrzymanie może zmienić się w tymczasowe aresztowanie pod warunkiem, że przed upływem 48 godzin zatrzymany zostanie przetrzymany w charakterze podejrzanego przez prokuratora, który ogłosi zatrzymanemu, jakie przestępstwo mu zarzuca oraz doręczy decyzję o aresztowaniu. Wówczas osoba aresztowana musi zostać pouczona przez prokuratora o przysługujących jej możliwościach składania odwołania, może też wskazać osobę swego obrońcy - adwokata i żądać powiadomienia go o aresztowaniu oraz widzenia się z nim. Prokurator może na to widzenie w początkach śledztwa zgody nie wyrazić - musi jednak na żądanie podejrzanego zaprotokółować fakt udzielenia pełnomocnictwa do obrony wskazanemu przez osobę aresztowaną adwokatowi.

W przypadku doprowadzenia zatrzymanego przed upływem 48 godzin przed Kolegium d/s Wykroczeń lub sądu z zamiarem przeprowadzenia postępowania w trybie przyspieszonym - należy zawsze na samym początku rozprawy żądać stanowczo - /i dopilnować zaprotokółowania tego oświadczenia/ sprowadzenia na rozprawę wskazanego obrońcy. Bez jego udziału nie wolno pozwolić na prowadzenie rozprawy. Sąd i Kolegium muszą zadość uczynić temu żądaniu, choć z pewnością będą usiłować ją ominąć. Tylko stanowczość zatrzymanego może temu skutecznie przeciwdziałać. Należy pamiętać, że udział obrońcy w postępowaniu przyspieszonym /czy to przed sądem czy przed kolegium/ jest niezwykle ważne i może zdecydować o losie zatrzymanego. W tych bowiem prawach ma miejsce nagminne łamanie przepisów prawa. Zatrzymany jest na ogół przesłuchiwany. Należy wiedzieć, że przesłuchanie musi być protokołowane i to w sposób znany przesłuchiwanemu. Wszelkie nieformalne indagacje nie są przesłuchaniami i należy odmawiać udziału w podobnych nieformalnych czynnościach. W razie przesłuchiwania należy przede wszystkim dowiedzieć się od przesłuchującego, czy jest się świadkiem czy podejrzanym. Podejrzanym bowiem może odmówić wszelkich zeznań. Najlepiej korzystać z tego uprawnienia. Często zdarza się, że jedynym materiałem obciążającym okazuje się dla przesłuchiwanego, jego własne, odpowiednio zaprotokółowane zeznanie. Dlatego - w przypadku składania zeznań - przed podpisaniem protokołu należy bezwzględnie przeczytać go w całości i w razie konieczności żądać dokonania poprawek.

Jeśli jest się przesłuchiwanym jako świadek - co może być tylko sprawą techniki przesłuchującego - zasadniczo nie można odmówić zeznań w ogóle, chyba że sprawa dot. osoby bliskiej, krewnego. Natomiast wolno odmawiać odpowiedzi na poszczególne pytania - choćby wszystkie kolejne pytania przesłuchującego. Podstawą do tego jest przepis art. 166 KPK, który pozwala nie odpowiadać na pytania, gdyby odpowiedzi mogły narazić świadka lub osobę mu bliską na odpowiedzialność karną.

Odmowy odpowiedzi nie trzeba bliżej tłumaczyć. Wystarczy powołać się na wymieniony wyżej przepis. W przypadku przeprowadzania rewizji w mieszkaniu należy przywołać osobę postronną /sasiada/ a ponadto żądać sporządzenia protokołu z wykonanych czynności z wymienieniem wszystkich przedmiotów, które zostaną zakwestionowane względnie zabrane.

Jak zachowywać się wobec SB ?

1. Nie podpisuj żadnej deklaracji, jakiej mogą od ciebie żądać pracownicy Urzędu Śledczego lub innych organów junty wojskowej. Są one pozbawione mocy prawnej, /złożony pod przymusem podpis jest nieważny/zostaną jednak wykorzystane propagandowo do walki z niezależnym ruchem związkowym. Nie zapominaj, że jesteś członkiem potężnej organizacji, która nadal istnieje i działa, zbierając siły do przywrócenia zdobyczy sierpnia 1980 roku.
2. Nie poddawaj się zwłaszcza groźbom, obietnicom i naciskom; zmierzającym do wymuszenia na Tobie oświadczenia o wystąpieniu z "Solidarności". Jest to działanie nielegalne, jak nielegalna była decyzja o wprowadzeniu stanu wojennego. Możesz zresztą powołać się na argument prawny, że nie można występować z organizacji, która jest zawieszona. Ale przede wszystkim strzeż swego godności człowieka pracy, obywatela i Polaka. Pamiętaj, że z "Solidarnością" związane są nadzieje ogromnej większości narodu. Pamiętaj, - także o słowach Jana Pawła II biorącego w obronę "Solidarności" oraz o homilii ks. prymasa Glempa, który zdecydowanie potępił metody gwałcenia sumień.
3. Pracownicy władz bezpieczeństwa starają się często wciągać przesłuchiwanego związkowców w dyskusje na tematy ideologiczne i polityczne po to tylko, by w atmosferze "przyjacielskiej rozmowy" wyciągnąć od nich potrzebne informacje. Z ludźmi tymi uczciwy człowiek nie dyskutuje, wystarczy więc ograniczyć się do poparcia dla "Solidarności" i potępienia stanu wojennego. Należy szczególnie wystrzegać się podawania szczegółów o działalności związkowej własnej i innych członków i działaczy związkowych - zwłaszcza podawania nazwisk, adresów. Informowania o ich stanowisku w różnych sprawach itp.
4. Nie wierz zapewnieniom pracowników organów władzy, że "wiedzą wszystko", "mają dowody", że obciążają Cię zeznania kolegów. Jest to znana metoda "zmiękczania" zatrzymanego dla uzyskania od niego informacji służących represji.
5. Zgodnie z kodeksem postępowania karnego przysługuje Ci prawo odmowy zeznań, które mogłyby Ci zaszkodzić. Korzystaj szeroko z tego prawa.
6. W wielu wypadkach przesłuchanie prowadzi dwaj pracownicy władz bezpieczeństwa, z których jeden występuje w roli "złego" /brutalny język, krzyki, pogróżki aż do rękoczynów/, zaś drugi w roli "dobrego" /język perswazji, obietnica, szukanie "okoliczności łagodzących"/. Jest to tylko inna metoda "zmiękczania", poprzez którą "dobry" ma nadzieję uzyskać kredyt zaufania. Nie daj się nabrać na ten kawał. Wiedz, że w trakcie przesłuchania innych zatrzymanych, "dobry" i "zły" mogą się zamienić rolami.
7. Nie podpisuj także zobowiązań do zaniechania "działalności wywrotowej", skierowanej przeciwko państwu. Jeślibyś taką deklarację podpisał, przyznałbyś się, wbrew oczywistości, że to nie junta wojskowa lecz "Solidarność" godzi w interesy narodu i państwa.
8. Jeżeli zostaniesz osadzony w celi, pamiętaj o możliwości wprowadzenia do niej "kapusia". Wystrzegaj się zatem wynurzeń przed nieznanymi Ci współwięźniami, bądź ostrożny w rozmowach.
- "A" Za członków "SOLIDARNOSCI", NZS-u, wydawnictw niezależnych
/Bogdan Borusewicz/